

Скоро в школу!

Не готові знання, а готовність їх здобувати

Коли вважати дитину готовою до школи?

Психологи зазначають: не завжди віковий чинник є вирішальним. *Як на одному дереві не всі яблука дозрівають водночас, так і наші діти — комусь не рано йти до школи і у 6 років, а комусь зарано ще й у 8.* Що дитина фізично вже, так би мовити, «дозріла», видно зовні: дістає рукою через середину голови протилежне вухо, з'явилися постійні зуби. Але це ще не все.

Часто вважають: якщо навчити дошкільника читати, лічити, виконувати додавання та віднімання, ознайомити з явищами навколишнього світу - він добре вчитиметься, хоча має лише 5 років. А в садочку, мовляв, йому вже нудно. Такі батьки на враховують що у малюка в цьому віці ще недостатньо розвинена моторика пальців (а отже, він не зможе нормально писати), у нього ще не до кінця сформовані психологічні якості, потрібні для навчання, йому ще важко напружено працювати в дитячому колективі, він швидко втомлюється. Чому ж діти не завжди виправдовують сподівання батьків на гарні успіхи в навчанні? Спробуємо проаналізувати, наприклад, такий момент: батьки в захопленні від здібностей і талантів свого малюка, захвалюють його. І дитина починає відчувати свою перевагу над іншими, тому вже не надто уважно слухає вчителя, оскільки впевнена, що й сама все знає і випереджає однокласників за підготовленістю. З часом такого всезнайка починають «переганяти» менш підготовлені однолітки, і це вражає його самолюбство. Він втрачає впевненість в собі і починає гірше вчитися. Тоді батьки, які не чекали такого повороту, скрушно зітхають: «Мабуть, зарано-таки нам було йти до школи».

Увага, дитину можна вважати готовою до навчання, коли вона вміє слухати й чути, відповідати на поставлені запитання, а отже, й виконувати завдання, виділяти в них підзавдання - *тобто здійснює певні мислительні операції*.

Ось, скажімо, дітям пропонується таке завдання: «Розгляньте малюнок. Знайдіть на ньому живих істот та розфарбуйте тих, що літають». Дитина, яка не звикла вслухатися, вдумуватися у сказане, відразу ж починає розмальовувати всю картинку, вона сприйняла лише слово «розфарбуй». А той, хто вміє уважно слухати й вдумливо ставитися до завдання виділить для себе тут чотири під завдання:

- 1) розглянути малюнок;
- 2) знайти живих істот;
- 3) вибрати тих, що літають;
- 4) розфарбувати їх.

Після виконання цього завдання вдумливий учень спроможний обґрунтувати, довести правильність зробленого.

Дуже важливо, щоб у дитини була *сформована увага*, звісно, в межах вікових можливостей. Досить часто малюкам бракує саме вміння сконцентруватися на завданні хоча б на 3 - 5 хвилин.

Першокласник має добре *орієнтуватися у просторі*. Адже якщо в нього не сформовані такі поняття як «вгору», «вниз», «вправо», «вліво», можуть виникнути проблеми під час роботи із зошитом. Дитина не може правильно виконувати завдання, швидко реагувати на команди вчителя, як-от: «Три клітинки вправо, дві - угору» тощо.

Добре навчатися допоможе *розвинена пам'ять* яку можна і слід тренувати, розучуючи вірші, пропонуючи їм запам'ятовувати в порядок розміщені предмети чи малюнки тощо.

Важливе значення має і *розвинене мовлення*: дитина повинна вміти переказувати текст, ставити запитання, складати речення чи невеликі оповідання,

Ще одне важливе питання: чи привчаєте ви, шановні батьки, своїх малюків виконувати ваші прохання чи вказівки з першого разу? Невміння, чи швидше небажання, виконувати прохання-вимогу дорослих у сім'ї переходить у садочок, а звідти - до школи. Діти не можуть правильно вдягнутися, вчасно поїсти, нічого не встигають, бо весь час відволікаються. Пізніше спізнюються на уроки, не вміють переключатися на виконання завдань учителя. А тому часто стають предметом кепкування з боку однокласників.

Батькам таких дітей, та вихователям у садку, доводиться втрачати багато нервів і часу. Принагідно хочеться порадити їм організувати життя в сім'ї, групі, в класі за правилом «один, два, три». Тобто повідомити, що за непослух чи ще якусь провину (пояснити, що вважається провиною) дитина муситиме вийти з кімнати на стільки хвилин, скільки їй років. Наприклад, Васько смикає kota за хвіст. Ви кажете: «Два». Він не реагує. Ви кажете: «Три», берете хлопчика за руку й виводите з кімнати, якщо треба, то й силоміць. Васі 6 років. Через 6 хвилин ви повертаєте його до кімнати, ані словом не згадуючи про те, що було. Це дуже дієвий спосіб виховання слухняності.

Ще один дуже важливий чинник - *культура поведінки*. Дитина, в якій вона сформована, вмітиме поводитись у колективі, спілкуватися як з дорослими, так і з ровесниками. Це дуже важливо, не варто вважати, що дитина, мовляв, поки ще мала, і все прийде саме собою, коли вона підросте.

Деякі батьки оточують своїх дітей гіперопікою, стараються все робити за них і цього ж чекають від вихователів, а потім - від учителя. Нам варто пам'ятати слова з притчі про те, що *на все життя рибою не забезпечивши, треба навчити дитину самостійно ловити рибу*.

Істотними є такі, здавалося б, дрібниці, як *уміння правильно сидіти за столом під час письма, малювання, належно тримати ручку чи олівець*. На це батьки здебільшого не звертають уваги. От і звикає дитина сидіти боком, підібгавши під себе ногу, затиснувши в скоцюрблених пальцях ручку, Так само намагається прилаштуватися і за партою, Це псує її поставу, зір, а отже, шкодить здоров'ю, заважає правильно писати.

Перевчити малого не завжди і вдається. До речі, не варто вдома вчити дітей писати, бо батьки, зрештою, і самі дуже часто не знають, як без напруження тримати ручку, правильно писати літери та з'єднувати їх між собою. Доводиться перевчати у школі, а як відомо, легше навчити, ніж перевчити.

Отже, як бачите, для дитини, яка йде до школи, важливо не стільки мати якісь відпрацьовані знання, скільки сформовані готовність і вміння вчитися, сприймати нове. Постежте, чи активно ваші син чи донька цікавляться навколишнім, чи вміють зосереджуватися, чи швидко й міцно запам'ятовують матеріал, чи добре розвинені в них мовлення, різноманітні інтереси й чи наполегливо вони їх реалізують, чи схильні до творчої праці, чи прагнуть розв'язувати завдання неординарно. Стимулюйте ці прояви та допомагайте їм розвиватися.

Бажаємо успіхів у нашій спільній, такій нелегкій, але водночас радісній праці. Адже ми причетні до виховання ЛЮДИНИ, до становлення ОСОБИСТОСТІ.

Як треба готувати батькам дитину до вступу в школу:

- Підготовку треба починати задовго до народження дитини, намагаючись, щоб вагітність протікала без ускладнень.
- Знайте вікові норми та особливості вашої дитини, і ставлячи їй вимогу, виходьте лише з них.
- Ні в якому випадку не відштовхуйте дитину, не занижуйте її самооцінку.
- Створіть сприятливий клімат в сім'ї. Дайте дитині можливість відчувати, що ви любите її більш ніж завжди.
- Завчасно поцікавтесь про компоненти шкільної зрілості дитини, і своєчасно їх розвивайте.
- Слідкуйте за розумовим розвитком дитини. Створіть умови, щоб інтелект розвивався без затримки.

- Читайте дитині казки і вірші. Вчіть пісні, слухайте разом музику.

Дивіться мультфільми, дитячі фільми.

- Хваліть за перші малюнки, водіть в музеї, театри, цирк, зоопарк.
- Даруйте іграшки, необхідні для віку дитини.
- будь-якими способами заохочуйте до спілкування з однолітками.

Виховуйте світ почуттів, вчіть керувати емоціями. Намагайтесь зменшити тривожність.

- Слідкуйте за станом здоров'я і займайтесь реабілітацією всіх виявлених відхилень.

- Цікавайтесь наскільки дитина готова до шкільного навчання.

Використовуйте поради педагогів, психологів, лікарів для ліквідації незрілих критеріїв.

Як не треба вести себе батькам, коли дитина готується до школи:

- Не пускати на самоплив підготовку дитини до навчання в школі.

...

- Не виявляти завчасно незрілість і виявивши її, не приймати міри.
- Не проводити незрілій дитині призначених коригуючих міроприємств.
- Намагатися записати її в звичайний клас, чудово розуміючи, що

вона в ньому не справиться з навантаженням.

- Підтримувати в ній низьку самооцінку і комплекси неповноцінності. Показувати що вона відштовхнута в сім'ї і школі.

Весь час гіперопікуватись дитиною, або бути байдужими до її майбутнього.